

Ж.А. Ахметова^{1*} , С. Нұрғали² ,
А.К. Токтанова³ , А. Сарбасова⁴

¹Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті, Түркістан, Қазақстан

²Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан

³Илияс Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Талдықорған, Қазақстан

⁴КИМЭП университеті, Алматы, Қазақстан

*e-mail: zhanar.akhmetova@ayu.edu.kz

МУЛЬТИМЕДИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР НЕГІЗІНДЕ АКАДЕМИЯЛЫҚ ЖАЗЫЛЫМ ҚАБІЛЕТТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Мақалада мультимедиялық технологияларды пайдалану арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың теориялық-әдіснамалық негіздері мен тәжірибелік мүмкіндіктері қарастырылады. Қазіргі жоғары білім беру жүйесінде академиялық жазылым студенттің академиялық және кәсіби әлеуетін айқындайтын негізгі құзыреттердің бірі. Цифрландыру жағдайында дәстүрлі мәтінге негізделген оқыту модельдері білім алушылардың танымдық, коммуникативтік және шығармашылық қажеттіліктерін толық қанағаттандыра алмай отыр. Осыған байланысты мультимедиялық технологиялар, атап айтқанда бейнедәрістер, интерактивті платформалар, гипермәтін, подкасттар, инфографика және цифрлық сторителлинг академиялық жазылымды оқытудың тиімді құралдары ретінде қарастырылады.

Зерттеудің мақсаты – мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың тиімді жолдарын айқындау және олардың педагогикалық әлеуетін ғылыми тұрғыда негіздеу. Зерттеу барысында талдау, синтез, салыстыру және жүйелеу сияқты жалпы ғылыми әдістер қолданылды. Зерттеу нәтижелері мультимедиялық білім беру ортасының студенттердің академиялық мәтін құрастыру, дәлелдеме ұсыну, дереккөздермен сыни жұмыс істеу және академиялық стиль нормаларын сақтау қабілеттерінің дамуына оң әсер ететінін көрсетті. Мақаланың ғылыми жаңалығы мультимедиялық технологияларды академиялық жазылымды қалыптастырудың кешенді моделі ретінде ұсынуымен айқындалады. Зерттеу нәтижелері жоғары оқу орындарында академиялық жазылым курстарын жетілдіруге, оқытушылардың әдістемелік қоржынын толықтыруға және білім алушылардың академиялық сауаттылығын дамытуға мүмкіндік береді.

Түйін сөздер: мультимедиялық технологиялар, академиялық жазылым, академиялық сауаттылық, жоғары білім, цифрлық педагогика, академиялық адалдық.

Zh.A. Akhmetova^{1*}, S. Nurgali², A.K. Toktanova³, A. Sarbasova⁴

¹Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University, Turkistan, Kazakhstan

²Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan

³Zhetysu University named after Ilyas Zhansugurov, Taldykorgan, Kazakhstan

⁴KIMEP University, Almaty, Kazakhstan

*e-mail: zhanar.akhmetova@ayu.edu.kz

Formation of Academic Writing Skills through Multimedia Technologies

This article examines the theoretical and methodological foundations and practical potential of developing academic writing skills through the use of multimedia technologies. In contemporary higher education, academic writing is considered one of the key competences that shapes students' academic and professional potential. Under conditions of digital transformation, traditional text-based teaching models no longer fully meet learners' cognitive, communicative, and creative needs. In this regard, multimedia technologies, including video lectures, interactive platforms, hypertext, podcasts, infographics, and digital storytelling, are regarded as effective tools for teaching academic writing.

The purpose of the study is to identify effective ways of developing academic writing skills through multimedia technologies and to substantiate their pedagogical potential scientifically. The research employed general scientific methods, including analysis, synthesis, comparison, and systematization. The findings demonstrated that a multimedia learning environment has a positive impact on students' ability to construct academic texts, present arguments, critically engage with sources, and adhere to the con-

ventions of academic style. The scientific novelty of the article lies in presenting multimedia technologies as an integrated model for the development of academic writing. The results of the study can be applied in higher education institutions to improve academic writing courses, enrich teachers' methodological resources, and foster students' academic literacy.

Keywords: multimedia technologies, academic writing, academic literacy, higher education, digital pedagogy, academic integrity.

Ж.А. Ахметова^{1*}, С. Нурғали², А.К. Токтанова³, А. Сарбасова⁴

¹Международный казахско-турецкий университет имени Ходжи Ахмета Ясави, Туркестан, Казахстан

²Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан

³Жетысуский университет имени Ильяса Жансугурова, Талдыкорган, Казахстан

⁴Университет КИМЭП, Алматы, Казахстан

*e-mail: zhanar.akhmetova@ayu.edu.kz

Формирование навыков академического письма на основе мультимедийных технологий

В статье рассматриваются теоретико-методологические основы и практические возможности формирования навыков академического письма с использованием мультимедийных технологий. В современной системе высшего образования академическое письмо является одной из ключевых компетенций, определяющих академический и профессиональный потенциал студента. В условиях цифровизации традиционные текстоцентричные модели обучения уже не в полной мере отвечают когнитивным, коммуникативным и творческим потребностям обучающихся. В этой связи мультимедийные технологии, включая видеолекции, интерактивные платформы, гипертекст, подкасты, инфографику и цифровой сторителлинг, рассматриваются как эффективные средства обучения академическому письму.

Цель исследования – определить эффективные пути формирования навыков академического письма с использованием мультимедийных технологий и научно обосновать их педагогический потенциал. В ходе исследования были применены общенаучные методы анализа, синтеза, сравнения и систематизации. Результаты исследования показали, что мультимедийная образовательная среда положительно влияет на развитие у студентов умений создавать академические тексты, выстраивать аргументацию, критически работать с источниками и соблюдать нормы академического стиля. Научная новизна статьи заключается в представлении мультимедийных технологий как комплексной модели формирования академического письма. Результаты исследования могут быть использованы при совершенствовании курсов академического письма в высших учебных заведениях, расширении методического инструментария преподавателей и развитии академической грамотности обучающихся.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, академическое письмо, академическая грамотность, высшее образование, цифровая педагогика, академическая добросовестность.

Кіріспе

Қазіргі цифрландыру дәуірінде білім беру жүйесі түбегейлі өзгерістерге ұшырап отыр. Ақпараттық қоғам талаптары жоғары оқу орындарынан тек пәндік білім беруді ғана емес, сонымен қатар студенттердің академиялық, коммуникативтік және зерттеушілік құзыреттерін кешенді түрде қалыптастыруды талап етеді. Осы құзыреттердің ішінде академиялық жазылым дағдылары ерекше маңызға ие, себебі ол білім алушының ғылыми ойлау деңгейін, логикалық құрылымдау қабілетін және академиялық мәдениетін айқындайды.

Академиялық жазылым – тек мәтін жазу үдерісі емес, ол ғылыми ақпаратты талдау, синтездеу, дәлелдеу, дереккөздерді этикалық тұрғыда пайдалану және ойды академиялық стиль нор-

маларына сай жеткізу қабілеттерінің жиынтығы. Дәстүрлі оқыту тәжірибесінде академиялық жазылым көбіне репродуктивті сипатта жүзеге асырылады: студент дайын үлгілерді қайталау арқылы мәтін құрастырады. Мұндай тәсіл студенттің сыни ойлауын, дербес позициясын және шығармашылық әлеуетін толық ашуға мүмкіндік бермейді.

Соңғы жылдары мультимедиялық технологиялардың білім беру үдерісіне кеңінен енуі оқыту мазмұны мен әдістерін жаңғыртуға жол ашты. Мультимедиялық технологиялар визуалды, аудиалды және интерактивті элементтерді біріктіре отырып, білім алушының қабылдауын жеңілдетеді және оқу мотивациясын арттырады. Әсіресе академиялық жазылымды оқытуда мультимедия студенттерге күрделі ғылыми мәтін құрылымын, аргументация логикасын және

стильдік ерекшеліктерді тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

Академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыруда мультимедиялық технологияларды қолдану педагогикалық тұрғыдан бірнеше маңызды міндеттерді шешеді. Біріншіден, ол оқыту үдерісін дараландыруға мүмкіндік береді, себебі студенттер материалды өз қарқынымен меңгере алады. Екіншіден, интербелсенді тапсырмалар мен цифрлық платформалар арқылы кері байланыс жедел ұйымдастырылады. Үшіншіден, мультимедиялық орта студенттердің бірлескен жұмысын, пікір алмасуын және академиялық дискурсқа қатысуын ынталандырады.

Қазіргі зерттеулерде мультимедиялық технологиялардың тілдік дағдыларды дамытудағы тиімділігі жиі атап өтіледі. Алайда академиялық жазылымды қалыптастырудағы олардың рөлі әлі де терең әрі жүйелі зерттеуді қажет етеді. Осы мәселе әсіресе көптілді білім беру жағдайында өзекті болып отыр, өйткені студенттер бірнеше тілде академиялық мәтін жазуға дайын болуы тиіс. Мультимедиялық ресурстар көптілді ортада тілдік интерференцияны азайтып, академиялық стиль нормаларын саналы түрде меңгеруге ықпал етеді.

Осылайша, мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыру мәселесі қазіргі педагогика мен әдістеме ғылымының өзекті бағыттарында қарастырылып келеді.

Академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыру мәселесі соңғы онжылдықта педагогика, қолданбалы лингвистика және цифрлық білім беру салаларындағы зерттеулердің негізгі бағыттарының біріне айналды. Ғалымдардың басым бөлігі академиялық жазылымды білім алушының ғылыми ойлауын, танымдық дербестігін және кәсіби коммуникацияға дайындық деңгейін айқындайтын кешенді құзырет ретінде қарастырады (Hyland, 2019; Swales et al., 2012). Осы тұрғыдан алғанда, академиялық жазылым тек тілдік дағды ғана емес, сонымен қатар когнитивтік, риторикалық және әлеуметтік-мәдени компоненттерді қамтитын күрделі педагогикалық феномен болып табылады.

Академиялық жазылым теориясының негіздері Дж. Свейлздің жанрлық теориясымен тығыз байланысты. Оның пікірінше, академиялық мәтіндер белгілі бір дискурстық қауымдастықтың нормалары мен талаптарына сәйкес қалыптасады, ал жазылым қабілеттерін дамыту осы нормаларды саналы түрде меңгеруді талап етеді

(Swales, 1990). Бұл көзқарас кейінгі зерттеулерде кеңейтіліп, академиялық жазылымды үйретуде жанрлық тәсілдің тиімділігі дәлелденді (Hyland, 2007). Жанрлық тәсіл студенттерге ғылыми мақаланың, эссенің, аннотацияның және зерттеу есебінің құрылымдық-стильдік арнайы бірліктерін жүйелі түрде түсінуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар академиялық жазылымды когнитивтік тұрғыдан зерттеген еңбектер де маңызды орын алады. Флауер мен Хейстің ұсынған жазылымның когнитивтік моделі жазу үдерісін жоспарлау, мәтін құрастыру және редакциялау сияқты өзара байланысты кезеңдерден тұратын күрделі үдеріс ретінде сипаттайды. Бұл модель қазіргі цифрлық ортада да өзектілігін жоғалтқан жоқ, керісінше мультимедиялық құралдар арқылы жазылым үдерісін қолдаудың теориялық негізіне айналды. Мысалы, интерактивті платформалар студенттерге жоспарлау кезеңінде визуалды схемаларды, ал редакциялау кезеңінде автоматтандырылған кері байланысты пайдалануға мүмкіндік береді (Flower & Hayes, 1981).

Академиялық жазылымды қалыптастырудағы әлеуметтік-мәдени тәсіл Л.Выготскийдің мәдени-тарихи теориясына сүйенеді. Осы тұрғыда жазылым әлеуметтік өзара әрекет пен бірлескен қызмет нәтижесінде дамитын құбылыс ретінде қарастырылады (Vygotsky, 1978). Заманауи зерттеулерде осы идея цифрлық және мультимедиялық орта жағдайында қайта қарастырылып, бірлескен онлайн жазу, пікір алмасу және рецензиялау академиялық жазылым сапасын арттыратыны көрсетіледі (Storch, 2013). Мультимедиялық технологиялар осындай әлеуметтік өзара әрекетті ұйымдастырудың тиімді құралдары ретінде танылады.

Материалдар мен әдістер

Бұл зерттеудің әдістемелік бөлімі мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыру үдерісін кешенді түрде зерделеуге бағытталған. Зерттеу әдістемесі қазіргі педагогика, қолданбалы лингвистика және цифрлық білім беру теорияларының тоғысында құрылды және академиялық жазылымды қалыптастыруды көпқырлы педагогикалық құбылыс ретінде қарастыруды көздейді. Осыған байланысты зерттеу дизайны сапалық және сандық әдістерді үйлестіре қолдануға негізделді.

Зерттеу аралас зерттеу әдісі негізінде ұйымдастырылды. Бұл тәсіл мультимедиялық техно-

логиялардың академиялық жазылым қабілеттеріне әсерін тек статистикалық көрсеткіштер арқылы ғана емес, сонымен қатар білім алушылардың оқу тәжірибесін, мотивациясын және рефлексиясын терең талдауға мүмкіндік берді. Зерттеу бірнеше кезеңнен тұрды: диагностикалық, қалыптастырушы және қорытынды-бақылау кезеңдері.

Диагностикалық кезеңде студенттердің академиялық жазылым деңгейі, мультимедиялық құралдарды пайдалану тәжірибесі және академиялық мәтінмен жұмыс істеу дағдылары анықталды. Қалыптастырушы кезеңде арнайы әзірленген мультимедиялық оқыту моделі енгізілді. Ал қорытынды кезеңде алынған нәтижелер талданып, мультимедиялық технологиялардың тиімділігі бағаланды.

Зерттеу барысында жалпы ғылыми және арнайы педагогикалық әдістер кешені қолданылды. Жалпы ғылыми әдістерге талдау, синтез, салыстыру, жүйелеу және жалпылау жатады. Аталған әдістер ғылыми әдебиеттерді талдауда, теориялық тұжырымдарды қалыптастыруда және зерттеу нәтижелерін интерпретациялауда қолданылды. Эмпирикалық әдістер ретінде бақылау, сауалнама, тестілеу, студенттердің жазбаша жұмыстарын талдау және педагогикалық эксперимент пайдаланылды. Бақылау әдісі оқу үдерісіндегі студенттердің мультимедиялық құралдармен жұмыс істеу белсенділігін анықтауға мүмкіндік берді. Сауалнама арқылы білім алушылардың мультимедиялық оқытуға деген көзқарасы, мотивациясы және өзіндік бағалауы айқындалды.

Тестілеу әдісі академиялық жазылым қабілеттерінің деңгейін сандық түрғыдан өлшеу үшін қолданылды. Тест тапсырмалары академиялық мәтін құрылымы, аргументация, дәйексөз келтіру және академиялық стиль нормаларын сақтау сияқты көрсеткіштерді қамтыды. Студенттердің жазбаша жұмыстарын талдау әдісі мәтін сапасын кешенді бағалауға мүмкіндік берді.

Зерттеудің қалыптастырушы кезеңінде мультимедиялық технологияларға негізделген академиялық жазылымды оқыту моделі әзірленді. Ұсынылып отырған модель бірнеше өзара байланысты компоненттерден тұрады: мақсаттық, мазмұндық, технологиялық және бағалау компоненттері.

Мақсаттық компонент студенттердің академиялық жазылым құзыреттерін жүйелі қалыптастыруды көздейді. Мазмұндық компонент академиялық мәтін түрлерін, жанрлық ерекше-

ліктерді және жазылым стратегияларын қамтиды. Технологиялық компонент мультимедиялық құралдарды (бейне-дәрістер, интербелсенді тапсырмалар, онлайн платформалар, гипермәтіндер, инфографика) пайдалануды көздейді. Бағалау компоненті қалыптастырушы және жиынтық бағалауды үйлестіру арқылы жүзеге асырылады.

Мультимедиялық құралдарды іріктеу кезінде педагогикалық мақсатқа сәйкестік, қолжетімділік, интерактивтілік және академиялық адалдық қағидаттары басшылыққа алынды. Қолданылған платформалар студенттердің дербес жұмысын, бірлескен жазылымын және кері байланыс алуын қамтамасыз етті. Сонымен қатар автоматтандырылған тексеру құралдары академиялық стиль мен тілдік дәлдікті сақтауға көмектесті.

Бейне-дәрістер академиялық мәтін құрылымын түсіндіруде қолданылды, ал инфографика күрделі теориялық ұғымдарды визуализациялау құралы ретінде пайдаланылды. Подкасттар мен цифрлық сторителлинг элементтері аргументация логикасын дамытуға бағытталды.

Диагностикалық кезеңде студенттердің бас-тапқы академиялық жазылым деңгейі анықталды. Бұл кезеңде сауалнама, тестілеу және жазбаша жұмыстарды талдау жүргізілді. Алынған нәтижелер студенттердің көпшілігінде академиялық стиль нормаларын сақтауда, аргументация құруда және дереккөздермен жұмыс істеуде қиындықтар бар екенін көрсетті. Қалыптастырушы кезеңде мультимедиялық оқыту моделі оқу үдерісіне енгізілді. Сабақтарда интерактивті тапсырмалар, онлайн пікірталастар және бірлескен жазу жобалары ұйымдастырылды. Студенттер академиялық мәтіндерді мультимедиялық қолдаумен құрастырып, бір-бірінің жұмыстарын рецензиялады.

Қорытынды кезеңде қайта тестілеу және жазбаша жұмыстарды салыстырмалы талдау жүргізілді. Бұл кезең мультимедиялық технологиялардың академиялық жазылым қабілеттеріне ықпалын бағалауға мүмкіндік берді.

Сандық деректер статистикалық өңдеу әдістері арқылы талданды. Алынған көрсеткіштер пайыздық үлеспен салыстырылып, динамикалық өзгерістер анықталды. Сапалық деректер мазмұндық талдау әдісі арқылы өңделді. Осы тәсіл студенттердің рефлексиясын, пікірлерін және оқу тәжірибесін терең түсінуге мүмкіндік берді.

Зерттеу нәтижелерінің сенімділігін қамтамасыз ету үшін деректерді триангуляциялау әдісі қолданылды. Әртүрлі дереккөздерден алынған

мәліметтерді салыстыру зерттеу қорытындыларының объективтілігін арттырды. Сонымен қатар зерттеу құралдары алдын ала апробациядан өткізілді. Ұсынылған әдістеме мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыруды кешенді түрде зерттеуге мүмкіндік береді. Осы әдістемелік негіз зерттеудің нәтижелері мен талқылау бөлімдерін ғылыми тұрғыда дәлелдеуге берік алғышарт жасайды.

Әдебиеттерге шолу

Цифрлық педагогика саласындағы зерттеулер мультимедиялық технологиялардың оқыту үдерісіндегі рөлін когнитивтік жүктеме теориясы арқылы түсіндіреді. Мультимедиялық оқытудың когнитивтік теориясында ақпаратты визуалды және вербалды арналар арқылы ұсыну білім алушының материалды тереңірек меңгеруіне ықпал ететінін дәлелдейді. Бұл теория академиялық жазылымды оқытуда маңызды, себебі күрделі ғылыми құрылымдар мен аргументация логикасын бейне, инфографика және гипермәтін арқылы көрсету студенттердің түсіну деңгейін арттырады (Maуer, 2020).

Мультимедиялық технологиялардың тілдік дағдыларды дамытудағы тиімділігі шетелдік зерттеулерде кеңінен қарастырылған. М. Варшауэр цифрлық жазылым ұғымын енгізе отырып, онлайн платформалар мен мультимедиялық құралдардың студенттердің жазу мотивациясын арттыратынын және мәтін сапасын жақсартатынын атап өтеді. Оның пайымдауынша, цифрлық ортада жазу аудиториясы кеңейіп, студент өзін нақты дискурстық қауымдастықтың мүшесі ретінде сезінеді. Бұл фактор академиялық жауапкершілікті және мәтін сапасына деген талапты күшейтеді (Warschauer, 2010).

Академиялық жазылымды оқытуда мультимедиялық технологияларды қолдану мәселесі соңғы жылдары жоғары білім беру контексінде арнайы өзектілікке ие болды. Хайланд пен Шоудың пікірінше, цифрлық ресурстар академиялық стиль нормаларын меңгеруге ықпал ететінін атап көрсетеді. Әсіресе корпусқа негізделген құралдар, онлайн сөздіктер мен автоматтандырылған талдау жүйелері студенттерге лексикалық және грамматикалық дәлдікті арттыруға мүмкіндік береді. Бұл құралдар академиялық жазылымдағы формальдылық пен дәлдікті сақтауда маңызды рөл атқарады (Hyland & Shaw, 2016).

Қазақстандық және ТМД елдері ғалымдарының еңбектерінде де академиялық жазылым мәселесі жан-жақты талдануда. Соңғы жылдары көптілді білім беру жағдайында академиялық жазылымды дамыту мәселесіне арнайы көңіл бөлінуде (Nurgazina, 2023; Smagulova, 2022). Бұл зерттеулерде мультимедиялық технологиялар көптілді аудиторияда тілдік кедергілерді азайтып, академиялық мәтін құрастыру қабілеттерін жүйелі қалыптастыруға мүмкіндік беретіні көрсетіледі.

Қазақстандық ғалымдар С. Оданова мен Қ. Молдабаеваның еңбектерінде академиялық жазылымның Қазақстандағы жаңа әрі дамып келе жатқан зерттеу саласы екені көрсетіледі. Авторлар бұл бағыттың теориялық және практикалық негіздерінің қалыптасу үстінде екенін атап өтеді (Оданова & Молдабаева, 2022). Дегенмен, оны электронды ресурстарды пайдаланып оқыту және электронды мазмұн жасау қиындықтары әлі де зерттеуді қажет етеді. Бұл мәселені қарастырмас бұрын, бұл мақалада жақын және алыс шетел ғалымдарының еңбектеріне сүйене отырып, көршілес Ресейді қоса алғанда, шетелде академиялық жазу бойынша зерттеулер деңгейі, оның жеке пән ретінде дамуы, тарихы және оқыту әдістерін сипаттаған.

Ресейлік зерттеушілер академиялық жазылымды цифрлық сауаттылықпен тығыз байланыста қарастырады. Мәселен, ғалым Е. Кузнецова мультимедиялық ортада жұмыс істеу студенттердің тек жазу қабілеттерін ғана емес, сонымен қатар ақпаратты іріктеу, бағалау және этикалық пайдалану қабілеттерін дамытатынын атап өтеді. Бұл тұжырым академиялық адалдық пен плагиат мәселелерін алдын алуда мультимедиялық технологиялардың әлеуетін айқындайды (Kuznetsova, 2021).

Мультимедиялық технологиялардың педагогикалық мүмкіндіктерін талдаған еңбектерде олардың интерактивтілік, визуалдылық және дербестендіру сияқты қасиеттері арнайы аталады (Redecker, 2017). Бұл ерекшеліктер академиялық жазылымды оқытуда маңызды, себебі студент әртүрлі форматтағы ақпаратпен жұмыс істей отырып, мәтіннің құрылымын саналы түрде қалыптастырады. Мысалы, цифрлық сторителлинг элементтері аргументация логикасын түсіндіруде тиімді құрал ретінде қолданылады.

Сонымен қатар подкасттар мен бейне-дәрістерді пайдалану академиялық жазылымдағы тыңдалым мен жазылым арасындағы байланысты күшейтеді. Гох және Бернс өз зерттеулерін-

де көрсеткендей, интеграцияланған тілдік дағдыларды дамыту жазбаша өнімнің сапасына он әсер етеді. Осы тұрғыда мультимедиялық технологиялар академиялық жазылымды кешенді түрде қалыптастырудың әдіснамалық негізін құрайды (Goh & Burns, 2012).

Ғалым Н.Утемғалиеваның зерттеуінде жоғары оқу орындарында қолданылатын академиялық терминологияны жүйелеу мәселесіне ерекше назар аударылды. Зерттеушінің пайымдауынша, жоғары оқу орындарындағы академиялық тілдің қолдану аясын нақты айқындаумен қатар, арнайы терминдердің лингвистикалық табиғаты мен лингвомәдени аспектілерін терең зерделеу қажет (Утемғалиева, 2025).

Әдебиеттерге жасалған талдау мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың ғылыми негізделген және перспективалы бағыт екенін көрсетеді. Дегенмен, көптеген зерттеулерде бұл мәселе жекелеген құралдар немесе әдістер деңгейінде қарастырылып, кешенді педагогикалық модельдер жеткіліксіз ұсынылған. Осыған байланысты мультимедиялық технологияларды академиялық жазылымды қалыптастырудың жүйелі құралы ретінде қарастыру қажеттілігі туындайды.

С. Абдрахманова мен С. Элис Ахнның пікірінше, шет тілін меңгеру және шет тілін жазуды оқыту саласындағы теориялық жұмыстарға, әсіресе жазуды оқыту тілді үйрену процесіне бере алатын түсініктерге қысқаша шолу жасап осы саладағы заманауи, пәнаралық зерттеулерге өздерінің жұмысында ерекше назар аударды (Ahn & Abdramanova, 2015).

Әдебиетке шолу нәтижелері академиялық жазылымды дамытуда мультимедиялық тех-

нологиялардың теориялық және тәжірибелік әлеуеті жоғары екенін дәлелдейді. Олар жазылым үдерісін когнитивтік, әлеуметтік және технологиялық тұрғыдан қолдап, білім алушылардың академиялық мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді. Бұл тұжырымдар зерттеудің келесі бөлімдерінде ұсынылатын әдістемелік және тәжірибелік талдауларға негіз болады.

Нәтижелер мен талқылау

Осы бөлімде мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыруға бағытталған педагогикалық эксперименттің нәтижелері ұсынылады. Зерттеу нәтижелері диагностикалық, қалыптастырушы және қорытынды кезеңдерде алынған сандық және сапалық деректерді талдау негізінде жүйеленді. Нәтижелерді ұсынуға кестелер, пайыздық көрсеткіштер және салыстырмалы сипаттамалар қолданылды.

Диагностикалық кезеңнің негізгі мақсаты студенттердің академиялық жазылым қабілеттерінің бастапқы деңгейін анықтау болды. Осы кезеңде тестілеу, жазбаша жұмыстарды талдау және сауалнама жүргізілді. Диагностикаға қатысқан студенттердің жазбаша мәтіндері академиялық құрылым, аргументация, дереккөздерді пайдалану және академиялық стиль нормаларын сақтау критерийлері бойынша бағаланды.

Алынған нәтижелер студенттердің басым бөлігінде академиялық жазылымның негізгі компоненттері жеткілікті деңгейде қалыптаспағанын көрсетті. Әсіресе мәтіннің логикалық құрылымын сақтау, ғылыми стильді ұстану және дереккөздерге дұрыс сілтеме жасау барысында қиындықтар байқалды.

1-кесте

Диагностикалық кезеңдегі академиялық жазылым қабілеттерінің деңгейі (%)

Дағды көрсеткіштері	Төмен деңгей	Орта деңгей	Жоғары деңгей
Мәтін құрылымы	46%	38%	16%
Аргументация	52%	34%	14%
Академиялық стиль	48%	36%	16%
Дереккөздермен жұмыс	57%	29%	14%

Ескерту: Кесте авторлар тарапынан құрастырылды.

Кесте деректері көрсеткендей, студенттердің 46–57%-ы академиялық жазылымның негізгі көрсеткіштері бойынша төмен деңгейде болды. Бұл жағдай академиялық жазылымды оқытуда дәстүрлі тәсілдердің жеткіліксіз екенін және жаңа педагогикалық шешімдерді енгізу қажеттігін дәлелдейді.

Қалыптастырушы кезеңде мультимедиялық технологияларға негізделген академиялық жазылымды оқыту моделі енгізілді. Бұл кезеңде студенттер бейне-дәрістер, интерактивті тапсырмалар, онлайн бірлескен жазу платформала-

ры, инфографика және цифрлық сторителлинг элементтері арқылы академиялық мәтіндермен жұмыс істеді.

Қалыптастырушы кезең барысында жүргізілген ағымдық бақылау студенттердің оқу мотивациясының артқанын көрсетті. Сауалнама нәтижелері бойынша студенттердің 78%-ы мультимедиялық құралдар академиялық жазылымды түсінуді жеңілдеткенін атап өтті, ал 82%-ы интерактивті тапсырмалар олардың жазуға деген қызығушылығын арттырғанын көрсетті.

2-кесте

Қалыптастырушы кезеңдегі студенттердің оқу белсенділігі (%)

Көрсеткіштер	Иә	Жартылай	Жоқ
Мультимедиа оқу мотивациясын арттырды	82%	12%	6%
Академиялық құрылымды түсіну жақсарды	76%	18%	6%
Бірлескен жазу тиімді болды	79%	15%	6%

Ескерту: Кесте авторлар тарапынан құрастырылды.

Бұл деректер мультимедиялық технологиялардың студенттердің белсенді оқу әрекетіне тартылуына және академиялық жазылымды саналы меңгеруіне оң әсер еткенін көрсетеді.

Қорытынды кезеңде студенттердің академиялық жазылым дағдылары қайта тестілеу және жазбаша жұмыстарды салыстырмалы талдау арқылы бағаланды. Бастапқы және қорытынды нәтижелерді салыстыру мультимедиялық технологиялардың тиімділігін айқын көрсетті.

3-кесте

Академиялық жазылым қабілеттерінің даму динамикасы (%)

Дағды көрсеткіштері	Диагностикалық кезең	Қорытынды кезең
Мәтін құрылымы	16% (жоғары)	48% (жоғары)
Аргументация	14%	46%
Академиялық стиль	16%	51%
Дереккөздермен жұмыс	14%	44%

Ескерту: Кесте авторлар тарапынан құрастырылды.

Кестеден көрініп тұрғандай, барлық көрсеткіштер бойынша жоғары деңгейге жеткен студенттердің үлесі айтарлықтай артты. Мысалы, академиялық стильді меңгеру көрсеткіші 16%-дан 51%-ға дейін өсті, яғни 35 пайыздық өсімді көрсетеді.

Сандық деректермен қатар студенттердің жазбаша жұмыстарын сапалық талдау маңызды нәтиже берді. Қорытынды кезеңдегі мәтіндерде академиялық құрылымның айқындығы, аргументация логикасының жүйелілігі және дереккөздерді дұрыс пайдалану деңгейі артқаны байқалды.

Студенттердің 73%-ы өз мәтіндерінде кіріспе, негізгі бөлім және қорытынды арасындағы логикалық байланысты сақтай алды. 69%-ы кемінде үш ғылыми дереккөзге дұрыс сілтеме жасады. Сонымен қатар плагиат деңгейінің төмендегені байқалды, академиялық адалдықтың артқанын көрсетеді.

Зерттеу барысында әртүрлі мультимедиялық құралдардың тиімділігі салыстырмалы түрде бағаланды. Студенттердің пікірінше, бейне-дәрістер академиялық мәтін құрылымын түсінуге (74%), инфографика күрделі теориялық ұғымдарды меңгеруге (71%), ал бірлескен онлайн жазу платформалары аргументацияны дамытуға (78%) арнайы ықпал етті.

4-кесте*Мультимедиялық құралдардың тиімділігі (%)*

Мультимедиялық құралдар	Тиімді деп бағалағандар
Бейне-дәрістер	74%
Инфографика	71%
Онлайн бірлескен жазу	78%
Подкасттар	65%

Ескерту: Кесте авторлар тарапынан құрастырылды.

Алынған нәтижелер мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың тиімді екенін дәлелдейді. Сандық және сапалық деректердің үйлесімі мультимедиялық оқыту ортасының студенттердің жазбаша академиялық өнім сапасын арттыруға ықпал ететінін көрсетті.

Зерттеу нәтижелері студенттердің тек техникалық жазу қабілеттерін ғана емес, сонымен қатар сыни ойлау, академиялық жауапкершілік және дереккөздермен саналы жұмыс істеу қабілеттерін дамытқанын айқындайды. Бұл нәтижелер академиялық жазылымды қалыптастырудың кешенді сипатын дәлелдейді.

Қорытындылай келе, нәтижелер бөлімі мультимедиялық технологияларға негізделген оқыту моделінің тиімділігін айқын көрсетіп, зерттеудің бастапқы гипотезасын толық растады. Қол жеткізген деректер келесі «Талқылау» бөлімінде теориялық және эмпирикалық тұрғыда терең салыстырылып қарастырылады.

Осы бөлімде зерттеу барысында алынған нәтижелер отандық және шетелдік ғалымдардың академиялық жазылым мен мультимедиялық технологияларды қолдануға арналған тұжырымдамаларымен салыстыра талданады. Талқылаудың негізгі мақсаты – мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың тиімділігін теориялық тұрғыда негіздеу және алынған эмпирикалық деректердің ғылыми мәнін айқындау.

Зерттеу нәтижелері студенттердің академиялық жазылым қабілеттерінің барлық негізгі компоненттері бойынша айтарлықтай оң динамика бар екенін көрсетті. Деректер К. Хайландтың академиялық жазылымды жанрлық және дискурстық құзыреттер жиынтығы ретінде қарастыратын көзқарасымен толық сәйкес келеді. Ғалым академиялық жазылымды меңгеру үшін студент тек тілдік формаларды ғана емес, соны-

мен қатар академиялық қауымдастықтың риторикалық нормаларын, аргументация логикасын және жанрлық талаптарын түсінуі қажет екенін атап өтеді. Біздің зерттеу нәтижелері мультимедиялық құралдардың осы талаптарды саналы түрде меңгеруге жағдай жасайтынын дәлелдейді (Hyland, 2007; 2019)

Атап айтқанда, қорытынды кезеңде мәтін құрылымы мен академиялық стильді жоғары деңгейде меңгерген студенттер үлесінің 49–52%-ға дейін өсуі жанрлық тәсілдің мультимедиялық қолдаумен тиімді жүзеге асқанын көрсетеді. Зерттеуші Дж. Свейлз ұсынған жанрлық талдау қағидаттарының цифрлық ортада өзектілігін сақтап отырғанын дәлелдейді. Дж. Свейлздің пікірінше, академиялық мәтіндер белгілі бір дискурстық қауымдастықтың әлеуметтік келісімдері негізінде қалыптасады. Мультимедиялық технологиялар осы келісімдерді визуалды және интерактивті форматта ұсыну арқылы студенттердің жанрлық санасын қалыптастыруға мүмкіндік береді (Swales, 1990).

Зерттеу барысында аргументация дағдысының 14%-дан 46%-ға дейін өсуі арнайы назар аударады. Нәтиже мультимедиялық технологиялардың сыни ойлау мен дәлелді пікір білдіру қабілеттерін дамытуға ықпал ететінін көрсетеді. Ғалым Майер ұсынған мультимедиялық оқытудың когнитивтік теориясына сәйкес, ақпаратты вербалды және визуалды арналар арқылы ұсыну білім алушылардың когнитивтік өңдеуін жеңілдетеді. Біздің зерттеу нәтижелері осы теорияны академиялық жазылым контекстінде растайды: инфографика, бейне-дәрістер және цифрлық сторителлинг аргументация логикасын түсінуді жеңілдетіп, студенттердің жазбаша мәтіндерінде дәлелдеу сапасын арттырды (Maeyer, 2020).

Сонымен қатар алынған нәтижелер Флауер және Хейс ұсынған жазылымның когнитивтік моделін заманауи цифрлық ортада қайта пайымдауға мүмкіндік береді. Осы модельде жазылым жоспарлау, мәтін құрастыру және редакциялау кезеңдерінен тұратын үдеріс ретінде сипатталады. Мультимедиялық технологиялар осы кезеңдердің әрқайсысын қолдай отырып, студенттердің жазу үдерісін саналы басқаруына ықпал етті. Мысалы, визуалды жоспарлау құралдары мәтін құрылымын алдын ала ойластыруға, ал онлайн кері байланыс редакциялау кезеңін тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік берді (Flower & Hayes, 1981).

Зерттеу нәтижелері әлеуметтік-мәдени теория тұрғысынан да маңызды. Л. Выготский білімнің

әлеуметтік өзара әрекет арқылы қалыптасатынын атап көрсеткен. Біздің зерттеуде қолданылған бірлескен онлайн жазу платформалары мен өзара рецензиялау тапсырмалары студенттердің академиялық дискурсқа белсенді қатысуына жағдай жасады. Нәтижесінде студенттердің 79%-ы бірлескен жазу академиялық мәтін сапасын арттырғанын атап өтті. Нәтижелер Н. Сторч жүргізген зерттеулермен үндес келеді, онда бірлескен жазу академиялық дәлдік пен мазмұн тереңдігін арттыратыны дәлелденген.

Академиялық стиль мен дереккөздермен жұмыс істеу қабілеттерінің айтарлықтай жақсаруы да – маңызды нәтиже. Қорытынды кезеңде дереккөздермен дұрыс жұмыс істей алатын студенттер үлесінің 44%-ға жетуі Hyland және Shaw (2016) еңбектерінде сипатталған корпусқа негізделген және цифрлық құралдардың тиімділігін растайды. Онлайн сөздіктер, автоматтандырылған тексеру жүйелері және үлгі мәтіндер студенттерге академиялық стиль нормаларын нақты мысалдар арқылы меңгеруге мүмкіндік берді.

Зерттеу барысында плагиат деңгейінің төмендеуі және академиялық адалдықтың артуы мультимедиялық технологиялардың тәрбиелік әлеуетін де көрсетеді. М. Warschauer (2010) цифрлық жазылымның арнайы бірлігі ретінде аудиторияның кеңеюін және мәтінге деген жауапкершіліктің артуын атап өтеді. Біздің зерттеу де осы тұжырымды растайды: студенттер өз мәтіндерінің онлайн ортада талқыланатынын сезіне отырып, дереккөздерді дұрыс рәсімдеуге және академиялық талаптарды сақтауға ұмтылды.

Мультимедиялық құралдардың тиімділігіне жүргізілген салыстырмалы талдау олардың әрқайсысының академиялық жазылымның белгілі бір компоненттерін дамытуға ықпал ететінін көрсетті. Бейне-дәрістер мәтін құрылымын түсінуге, инфографика теориялық ұғымдарды жүйелеуге, ал онлайн бірлескен жазу аргументация мен логиканы дамытуға көбірек әсер етті. Бұл нәтиже Redecker (2017) сипаттаған цифрлық білім беру құралдарының дербестендіру және интерактивтілік қағидаттарымен сәйкес келеді.

Қазақстандық білім беру контексінде алынған нәтижелердің маңыздылығы жоғары, өйткені олар жоғары оқу орындарында академиялық жазылымды жетілдірудің тиімді жолдарын ұсынады. Көптілді білім беру жағдайында академиялық жазылымды дамыту күрделі міндеттердің бірі болып табылады. Зерттеу нәтижелері мультимедиялық технологиялардың тілдік кедергілерді азайтып, академиялық стильді саналы

меңгеруге ықпал ететінін көрсетті. Осы тұрғыда отандық зерттеулерде айтылған тұжырымдарды (Nurgazina, 2023; Smagulova, 2022) эмпирикалық тұрғыда толықтырады.

Сонымен қатар зерттеу нәтижелері дәстүрлі оқыту модельдерімен салыстырғанда мультимедиялық технологияларға негізделген тәсілдің артықшылықтарын айқын көрсетті. Студенттердің оқу мотивациясының артуы, жазбаша жұмыстардың сапасының жақсаруы және академиялық дербестіктің қалыптасуы – тәсілдің кешенді тиімділігін дәлелдейді. Дегенмен, кейбір студенттерде цифрлық құралдарды қолдану барысында бастапқы техникалық қиындықтар болғаны байқалды. Бұл тиімді мультимедиялық оқытуды енгізуде әдістемелік қолдаудың маңызын көрсетеді.

Жалпы алғанда, зерттеу нәтижелерін Хайланд, Майер, Свейлз және басқа да ғалымдардың теориялық тұжырымдарымен салыстыру мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың ғылыми негізді әрі нәтижелі бағыт екенін дәлелдейді. Қолданылған тәсіл академиялық жазылымды тек тілдік дағды ретінде емес, когнитивтік, әлеуметтік және мәдени құбылыс ретінде дамытуға мүмкіндік береді.

Қорытындылай келе, талқылау бөлімі зерттеу нәтижелерінің теориялық маңызын айқындап, мультимедиялық технологиялардың академиялық жазылымды қалыптастырудағы орны мен рөлін кешенді түрде көрсетеді. Алынған тұжырымдар зерттеудің қорытынды бөлімінде ұсынылатын негізгі нәтижелер мен тәжірибелік ұсыныстарға берік негіз болады.

Қорытынды

Бұл зерттеу мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастырудың теориялық негіздері мен тәжірибелік тиімділігін кешенді түрде қарастыруға бағытталды. Зерттеу барысында алынған нәтижелер қазіргі жоғары білім беру жүйесінде академиялық жазылымды дамыту мәселесінің өзектілігін және мультимедиялық технологиялардың осы үдерістегі маңызды рөлін айқын көрсетті.

Зерттеудің негізгі мақсаты – мультимедиялық технологияларды қолдану арқылы студенттердің академиялық жазылым құзыреттерін қалыптастыру жолдарын анықтау және олардың педагогикалық әлеуетін ғылыми тұрғыда негіздеу болды. Осы мақсатқа жету үшін әдебиет-

ке терең талдау жүргізіліп, әдістемелік модель әзірленіп, педагогикалық эксперимент ұйымдастырылды. Нәтижесінде зерттеудің бастапқы гипотезасы толықтай расталды.

Зерттеу нәтижелері академиялық жазылымды қалыптастыруда мультимедиялық технологиялардың тиімді екенін дәлелдеді. Диагностикалық кезеңде студенттердің басым бөлігінде академиялық мәтін құрылымы, аргументация, академиялық стиль және дереккөздермен жұмыс істеу қабілеттерінің жеткіліксіз деңгейде екені анықталды. Ал қалыптастырушы кезеңде мультимедиялық оқыту моделін жүйелі қолдану студенттердің жазбаша академиялық өнім сапасының айтарлықтай жақсаруына әкелді.

Сандық деректер бойынша қорытынды кезеңде жоғары деңгейге жеткен студенттердің үлесі барлық негізгі көрсеткіштер бойынша 30–35 пайызға артты. Бұл мультимедиялық технологиялардың академиялық жазылым қабілеттерін дамытуда айқын педагогикалық әсері бар екенін көрсетеді. Сонымен қатар сапалық талдау нәтижелері студенттердің академиялық мәтіндерінде логикалық тұтастықтың, аргументация дәлдігінің және академиялық стиль нормаларын сақтаудың күшейгенін көрсетті.

Зерттеу барысында мультимедиялық технологиялардың тек техникалық құрал емес, академиялық жазылымды қалыптастырудың кешенді педагогикалық ортасы ретінде қызмет атқаратыны анықталды. Бейне-дәрістер, инфографика, интерактивті тапсырмалар, онлайн бірлескен жазу платформалары және цифрлық сторителлинг элементтері студенттердің когнитивтік белсенділігін арттырып, оқу мотивациясын күшейтті. Бұл өз кезегінде академиялық жазылымды саналы меңгеруге ықпал етті.

Теориялық тұрғыдан алғанда, зерттеу нәтижелері Хайланд, Свейлз, Майер, Флауер және Хаис, Выготский сияқты ғалымдардың тұжырымдамаларын толықтырып, оларды цифрлық білім беру жағдайында қайта пайымдауға мүмкіндік берді. Атап айтқанда, жанрлық тәсілдің мультимедиялық қолдаумен ұштасуы академиялық жазылымды оқытудың тиімді моделін қалыптастырды. Сонымен қатар мультимедиялық оқытудың когнитивтік теориясы академиялық жазылым контекстінде өз дәлелін тапты.

Зерттеудің тәжірибелік маңыздылығы жоғары оқу орындарында академиялық жазылым курстарын жетілдіру мүмкіндігімен айқындалады. Ұсынылған мультимедиялық оқыту моделін гуманитарлық және педагогикалық бағыттағы

білім беру бағдарламаларына енгізу студенттердің академиялық сауаттылығын арттыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар зерттеу нәтижелері оқытушылардың әдістемелік қоржынын толықтырып, заманауи цифрлық ресурстарды тиімді пайдалануға жол ашады.

Зерттеу барысында академиялық адалдық мәселесіне де арнайы көңіл бөлінді. Мультимедиялық технологияларды пайдалану студенттердің дереккөздермен саналы жұмыс істеуін, дәйексөз келтіру нормаларын сақтауды және плагиатқа жол бермеуді үйренуіне ықпал етті. Бұл аспект қазіргі білім беру жүйесі үшін аса маңызды тәрбиелік мәнге ие.

Сонымен қатар зерттеудің белгілі бір шектеулері бар екенін атап өткен жөн. Зерттеу бір-қатар жоғары оқу орындарының студенттерімен шектелді және белгілі бір уақыт аралығында жүргізілді. Болашақ зерттеулерде академиялық жазылымды қалыптастырудың мультимедиялық модельдерін әртүрлі пәндік салаларда, сондай-ақ магистратура мен докторантура деңгейінде қарастыру орынды болмақ.

Болашақ зерттеулерге арналған ұсыныстар ретінде мультимедиялық технологияларды жасанды интеллект құралдарымен интеграциялау, академиялық жазылымды автоматтандырылған кері байланыс жүйелері арқылы жетілдіру және көптілді академиялық жазылымды дамыту мәселелерін тереңдетіп зерттеу қажеттігін атап өтуге болады.

Қорытындылай келе, мультимедиялық технологиялар арқылы академиялық жазылым қабілеттерін қалыптастыру – қазіргі жоғары білім беру жүйесінің стратегиялық маңызды бағыттарының бірі. Ұсынылып отырған зерттеу мультимедиялық оқыту ортасының академиялық жазылымды дамытудағы жоғары әлеуетін ғылыми тұрғыда дәлелдеп, теориялық және тәжірибелік тұрғыдан құнды нәтижелер ұсынды. Алынған тұжырымдар білім беру үдерісін жаңғыртуға, студенттердің академиялық мәдениетін қалыптастыруға және олардың ғылыми-коммуникативтік құзыреттерін арттыруға бағытталған тиімді шешімдер қабылдауға негіз бола алады.

Мақала авторларының үлесі

Ж.А. Ахметова мақаланың ғылыми тұжырымдамасын әзірледі, әдістемесін айқындады және бастапқы мәтінді жазды; С. Нұрғали зерттеу материалдарын жинақтап, деректерді жүйелеуге және талдауға қатысты; А.К. Токтанова

зерттеу материалдарын дайындап, нәтижелерді тексеруге және мәтінді толықтыруға үлес қосты. А. Сарбасова мақаланың соңғы нұсқасын редакциялауға қатысты.

Мүдделер қақтығысы

Авторлар мүдделер қақтығысының жоқ екенін мәлімдейді.

Әдебиеттер

- Hyland, K. (2019). *Second language writing* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students* (3rd ed.). University of Michigan Press.
- Swales, J. M. (1990). *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge University Press.
- Hyland, K. (2007). Genre pedagogy: Language, literacy and L2 writing instruction. *Journal of Second Language Writing*, 16(3), 148–164. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2007.07.005>
- Flower, L., & Hayes, J. R. (1981). A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication*, 32(4), 365–387. <https://doi.org/10.2307/356600>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Storch, N. (2013). *Collaborative writing in L2 classrooms*. Multilingual Matters.
- Mayer, R. E. (2020). *Multimedia learning* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Warschauer, M. (2010). Digital literacy studies: Progress and prospects. *Language Learning & Technology*, 14(2), 1–13.
- Hyland, K., & Shaw, P. (2016). *The Routledge handbook of English for academic purposes*. Routledge.
- Nurgazina, A. (2023). Academic writing instruction in Kazakhstani higher education. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 9(1), 112–126.
- Smagulova, G. (2022). Academic writing development in multilingual education contexts. *Journal of Language and Education*, 8(3), 45–57. <https://doi.org/10.17323/jle.2022.13845>
- Оданова, С. А., & Молдабаева, Қ. Е. (2022). Академиялық жазылымның зерттелу деңгейі және электронды контент жасаудың өзекті мәселелері. *ҚазҰУ Хабаршысы. Филология сериясы*, (1), 137–146. <https://doi.org/10.26577/EJPh.2022.v185.i1.ph14>
- Kuznetsova, E. V. (2021). Digital literacy and academic writing in higher education. *Education and Information Technologies*, 26(4), 4511–4527. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10429-6>
- Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union.
- Goh, C., & Burns, A. (2012). *Teaching speaking: A holistic approach*. Cambridge University Press.
- Утемғалиева, Н. А. (2025). Академиялық терминдердің лингвомәдени интерпретациясы. *ҚазҰУ Хабаршысы. Филология сериясы*, (1), 100–112. <https://doi.org/10.26577/EJPh202519719>
- Ahn, E. S., & Abdramanova, S. (2015). L1 transfer / L1 interference in students' academic writing (theory). *Eurasian Journal of Philology: Science and Education*, 152(6). <https://philart.kaznu.kz/index.php/1-FIL/article/view/835>
- Zawacki-Richter, O., Bond, M., Marin, V. I., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16, Article 39. <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

References

- Hyland, K. (2019). *Second language writing* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students* (3rd ed.). University of Michigan Press.
- Swales, J. M. (1990). *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge University Press.
- Hyland, K. (2007). Genre pedagogy: Language, literacy and L2 writing instruction. *Journal of Second Language Writing*, 16(3), 148–164. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2007.07.005>
- Flower, L., & Hayes, J. R. (1981). A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication*, 32(4), 365–387. <https://doi.org/10.2307/356600>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Storch, N. (2013). *Collaborative writing in L2 classrooms*. Multilingual Matters.
- Mayer, R. E. (2020). *Multimedia learning* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Warschauer, M. (2010). Digital literacy studies: Progress and prospects. *Language Learning & Technology*, 14(2), 1–13.
- Hyland, K., & Shaw, P. (2016). *The Routledge handbook of English for academic purposes*. Routledge.
- Nurgazina, A. (2023). Academic writing instruction in Kazakhstani higher education. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 9(1), 112–126.
- Smagulova, G. (2022). Academic writing development in multilingual education contexts. *Journal of Language and Education*, 8(3), 45–57. <https://doi.org/10.17323/jle.2022.13845>
- Odanova, S. A., & Moldabaeva, Q. E. (2022). Akademiyalyq jazylimnyñ zerttelu deñgeyi jәne elektronды kontent jasaуғаñ özekti мәseleleri [The level of research on academic writing and актуальные issues of creating electronic content]. *Eurasian Journal of Philology: Science and Education*, 1, 137–146. <https://doi.org/10.26577/EJPh.2022.v185.i1.ph14>

Kuznetsova, E. V. (2021). Digital literacy and academic writing in higher education. *Education and Information Technologies*, 26(4), 4511–4527. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10429-6>

Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu*. Publications Office of the European Union.

Goh, C., & Burns, A. (2012). *Teaching speaking: A holistic approach*. Cambridge University Press.

Utemgalieva, N. A. (2025). Akademiyalyq terminderdiñ liñgvomädeni interpretatsiyasy [Linguocultural interpretation of academic terms]. *Eurasian Journal of Philology: Science and Education*, 1, 100–112. <https://doi.org/10.26577/EJPh202519719> (In Kazakh)

Ahn, E. S., & Abdramanova, S. (2015). L1 transfer / L1 interference in students' academic writing (theory). *Eurasian Journal of Philology: Science and Education*, 152(6). <https://philart.kaznu.kz/index.php/1-FIL/article/view/835>

Zawacki-Richter, O., Bond, M., Marin, V. I., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16, Article 39. <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

Авторлар туралы мәлімет:

Ахметова Жанар Абдрахманқызы (корреспондент-автор) – PhD-докторант, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті (Түркістан, Қазақстан, e-mail: zhanar.akhmetova@ayu.edu.kz).

Нұрғали Сәуле – педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті (Алматы, Қазақстан, e-mail: Sorentooo@mail.ru).

Токтанова Асель Керимовна – PhD, Ілияс Жансүгіров атындағы Жетісу университеті (Талдықорған, Қазақстан, e-mail: assel_miledi83@mail.ru).

Сарбасова Арайлым – PhD, КИМЭП университеті (Алматы, Қазақстан, e-mail: a.sarbassova@kimep.kz).

Information about authors:

Akhmetova Zhanar (corresponding author) – PhD student, Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University (Turkistan, Kazakhstan, e-mail: zhanar.akhmetova@ayu.edu.kz).

Nurgali Saule – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan, e-mail: Sorentooo@mail.ru).

Toktanova Assel – PhD, Ilyas Zhansugurov Zhetysu University (Taldykorgan, Kazakhstan, e-mail: assel_miledi83@mail.ru).

Sarbassova Arailim – PhD, KIMEP University (Almaty, Kazakhstan, e-mail: a.sarbassova@kimep.kz).

Сведения об авторах:

Ахметова Жанар Абдрахманқызы (корреспондент-автор) – PhD-докторант, Международный казахско-турецкий университет имени Ходжи Ахмеда Ясави (Туркестан, Казахстан, e-mail: zhanar.akhmetova@ayu.edu.kz).

Нұрғали Сауле – кандидат педагогических наук, доцент, Казахский национальный педагогический университет имени Абая (Алматы, Казахстан, e-mail: Sorentooo@mail.ru).

Токтанова Асель Керимовна – PhD, Жетісуский университет имени Ильяса Жансугурова (Талдықорған, Казахстан, e-mail: assel_miledi83@mail.ru).

Сарбасова Арайлым – PhD, Университет КИМЭП (Алматы, Казахстан, e-mail: a.sarbassova@kimep.kz).

Келін түсті: 29 қаңтар 2026 жыл

Қабылданды: 24 наурыз 2026 жыл